

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคุมประพฤติ (Probation) เป็นวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนตามหลักอาชญาวิทยาสมัยใหม่ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างนำมาใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้นให้กับผู้กระทำผิดครั้งแรกที่ฐานความผิดไม่รุนแรง โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม โดยการนำแนวคิดการทำงานบริการสังคมมาใช้เป็นวิธีการหนึ่งสำหรับแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำผิดในงานคุมประพฤติผู้ใหญ่ โดยบรรจุกการทำงานบริการสังคมไว้เป็นงานหนึ่งในโครงการส่งเสริมบทบาทและความร่วมมือของชุมชนในงานคุมประพฤติผู้ใหญ่ ของแผนพัฒนาสังคมและกระบวนการยุติธรรม ฉบับที่ 2 (2530 - 2534) จากนั้นเป็นต้นมาการกำหนดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคมเป็นที่ยอมรับและมีการใช้อย่างแพร่หลายจนกระทั่งกระทรวงยุติธรรมได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 วรรคสอง โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญา มาตรา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2532 ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำผิดทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ตามที่เจ้าหน้าที่และผู้กระทำผิดเห็นสมควร เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการคุมประพฤติ ต่อมากรมคุมประพฤติได้จัดให้มีโครงการผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคม โดยเริ่มดำเนินโครงการนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 จนกระทั่งปัจจุบันงานบริการสังคมเป็นงานประจำงานหนึ่งของสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ จากผลกระทบของการปฏิรูปแนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545 มาตรา 30/1 ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดที่ไม่ใช่นิติบุคคล ที่ศาลพิพากษาลงโทษปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท แต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับสามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับได้ และได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2546 เป็นต้นมา

การทำงานบริการสังคม (Community Service) เป็นนโยบายงานยุติธรรมทางอาญาในการขยายทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำผิดแทนการใช้โทษจำคุก และเป็นรูปแบบหนึ่งในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถและความน่าเชื่อถือของผู้กระทำผิด

ที่มีส่วนในการรับผู้กระทําผิดกลับคืนสู่สังคม เนื่องจากผู้กระทําผิดที่ศาลกำหนดเงื่อนไขให้ทำงานบริการสังคมมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ศาลมีเงื่อนไขการทำงานบริการสังคม จำนวน 109,976 ราย และมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ จำนวน 822 ราย แต่ขณะที่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ศาลได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทําผิดทำงานบริการสังคมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 จำนวน 112,859 ราย โดยกรมคุมประพฤติได้จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมแบบกลุ่ม จำนวน 105,862 ราย แบบรายบุคคล 69,053 ราย และมีผู้กระทําผิดทำงานบริการสังคมครบตามเงื่อนไขของศาล จำนวน 83,368 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.47 ส่วนผู้กระทําผิดที่ศาลสั่งให้ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับมีจำนวน 1,336 ราย (กระทรวงยุติธรรม, กรมคุมประพฤติ, 2550, น. 65) ซึ่งจากการประเมินผลบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเห็นประโยชน์จากการทำงาน โดยมีความรู้สึกภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าตนเอง และบางคนแม้ว่าจะทำงานบริการสังคมครบตามคำสั่งศาลแล้ว ก็ยังเสนอตัวช่วยทำงานบริการสังคมด้วยความสมัครใจต่อไปอีก นอกจากนี้การให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมยังเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทําผิดด้วยวิธีการทำงานบริการสังคม เช่น การรณรงค์โครงการเมาแล้วขับไม่ใช่แค่ปรับ จะถูกจับกุมประพฤติ เป็นต้น ตลอดจนการส่งให้ผู้กระทําผิดไปทำงานบริการสังคมที่หน่วยงานภาคีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งสำนักงานคุมประพฤติติดต่อขอความร่วมมือและตกลงให้เป็นสถานที่ที่ผู้กระทําผิดจะไปทำงานหรือทำกิจกรรมด้านต่างๆ ตามลักษณะประเภทงานที่เหมาะสม ส่วนประเภทงานที่จัดให้ผู้กระทําผิดทำงานมากที่สุด คือ การพัฒนาสถานที่ ได้แก่ การทำความสะอาด เก็บขยะ กำจัดวัชพืช ตัดแต่งกิ่งไม้ ขนย้ายวัสดุ ขุดลอกคูคลอง ร่องลงมา คือ บริจาคโลหิตและกิจกรรมดูแลผู้ป่วย ตามลำดับ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีความสำคัญต่อกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทําผิดที่จะช่วยให้ผู้กระทําผิดได้ทำงานชดเชยตอบแทนสังคมเกิดจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นคนดีของสังคมได้ต่อไป

จากการรายงานสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการของหน่วยงานภาคีบริการสังคม (กระทรวงยุติธรรม, กรมคุมประพฤติ, กองกิจกรรมชุมชนและบริการสังคม, 2548, น. 4-10) และจากการศึกษาค้นคว้าของปฐิตา นิลสิน (2541, น. 107) พบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการทำงานบริการสังคม มาจาก 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานภาคีไม่ทราบขั้นตอนและวิธีปฏิบัติให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมซึ่งสำนักงานคุมประพฤติและหน่วยงานภาคีขาดการประชุมหารือร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องของการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ รวมทั้งปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นระหว่างทำงานบริการสังคม และหน่วยงานภาคีมีบุคลากรไม่เพียงพอ ไม่มี

ผู้ประสานงานที่แน่นชัด มีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายการปฏิบัติงานเป็นประจำ ทำให้การติดตามกำกับดูแลการทำงานของผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแล มีความเข้าใจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม จึงทำให้การจัดหางาน/กิจกรรมให้ผู้ถูกคุมความประพฤติไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ถูกคุมความประพฤติในแต่ละราย

2. ผู้ถูกคุมความประพฤติส่วนใหญ่ขาดความรับผิดชอบและไม่ตรงต่อเวลาตามที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีนัดหมาย ทำงานไม่เต็มความสามารถบางรายเลือกปฏิบัติงานหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติงานและไม่ให้ความร่วมมือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งยังบางรายยังขาดทักษะการทำงาน เนื่องจากงานประเภทงานที่หน่วยงานภาคีจัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำนั้น อาจจะเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะเฉพาะทาง เช่น การสอนซ่อมรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

3. ระบบการทำงานบริการสังคม (สมัยศ. วัฒนาภิรมย์, 2531, น. 20-21) ได้กล่าวไว้ว่า มาตรการทำงานบริการสังคมนั้นเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย ประชาชน ชุมชนและองค์การสาธารณกุศล เมื่อกรมคุมประพฤติได้นำมาตรการทำงานบริการสังคมมาใช้เป็นเงื่อนไขในการคุมประพฤติซึ่งปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแทนการต้องโทษจำคุกแต่ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคี ขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการทำงานบริการสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งในบางครั้งก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ถูกคุมความประพฤติได้ เนื่องจากตีตราผู้ถูกคุมความประพฤติว่าเป็นคนไม่ดีและเกรงกลัวจะมาสร้างความเดือดร้อนและความเสียหายให้กับตนเองและหน่วยงานได้ จึงไม่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นคนดี

จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นนั้นมาจากขาดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลการทำงานบริการสังคมอย่างแพร่หลายให้ทุกภาคส่วนทราบรายละเอียด ดังนั้นการคัดเลือกหน่วยงานภาคี การจัดกิจกรรมบริการสังคม การสร้างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคีจึงเป็นเรื่องสำคัญที่พนักงานคุมประพฤติจะต้องตระหนักและพิจารณาให้รอบคอบเพราะหากเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีไม่มีความรู้ความเข้าใจ ผู้กระทำผิดหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานหรือมีทัศนคติในด้านลบกับผู้ถูกคุมความประพฤติ อาจกลายเป็นการใช้แรงงานผู้ถูกคุมความประพฤติ ไปในทางที่ผิดหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัว และอาจส่งผลให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการทำงานบริการสังคมหรือพยายามฝ่าฝืนเงื่อนไขที่ศาลสั่งให้ทำงานบริการสังคม รวมทั้งมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดโดยการทำงานบริการสังคมดังกล่าว ไม่สามารถที่จะนำมาแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้บรรลូវวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้ และอาจส่งผลเสียต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดวิธีการนี้ได้

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

การแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน ด้วยรูปแบบการทำงานบริการสังคมใน ความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ มีระยะเวลาการใช้งบประมาณจนถึงปัจจุบันนับเป็นเวลา 20 ปีเศษ และในระยะแรกจำกัดเฉพาะกลุ่มผู้กระทำผิดตามมาตรา 56 ต่อมา มีการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ กลุ่มผู้กระทำผิดต่างๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้พักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ กลุ่มผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและผู้ต้องโทษปรับ จากการขยายตัวของกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นเหตุมีปริมาณคดีเพิ่มสูงขึ้น (กระทรวงยุติธรรม, กรมคุมประพฤติ, กองกิจกรรมชุมชนและบริการสังคม, 2551, น. บทคัดย่อ)

จากผลการดำเนินงานการทำงานบริการสังคมระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 – 2550 (กระทรวงยุติธรรม, กรมคุมประพฤติ, กองแผนงานและสารสนเทศ, 2550) พบว่า ปริมาณคดีที่ศาลมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดดัง (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1

สถิติที่ศาลสั่งทำงานบริการสังคม พ.ศ. 2546 – 2550

คำสั่งศาล	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	รวม
คดีที่ศาลสั่งทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับตามมาตรา 30/1	21.03 (1,057)	16.83 (846)	10.37 (964)	16.35 (822)	26.58 (1,336)	100.00 5,025
คดีที่มีเงื่อนไขทำงานบริการสังคมตามมาตรา 56	9.00 (37,889)	16.51 (69,485)	21.50 (90,443)	26.14 (109,976)	26.82 (112,859)	100.00 420,652
รวม	9.14 (38,946)	16.52 (70,331)	21.47 (91,407)	26.02 (110,798)	26.82 (114,195)	100.00 (425,677)

ที่มา: กระทรวงยุติธรรม, กรมคุมประพฤติ, กองแผนงานและสารสนเทศ, 2550

จากข้อมูลสถิติศาลสั่งทำงานบริการสังคม พ.ศ. 2546-2550 จำแนกตามคดีที่มีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคม ในภาพรวมร้อยละ 9.14 ,16.52, 21.47, 26.02 และ 26.82 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าศาลมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกรมคุมประพฤติจึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามาเป็นหุ้นส่วนร่วมกันในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด จึงได้สรรหาหน่วยงานภาคีเพื่อรองรับผู้ถูกคุมความประพฤติไปทำงานชดใช้ตอบแทนสังคม และทำให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเกิดจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นคนดี ทั้งนี้หน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคมยังเป็นองค์กรเครือข่ายที่ช่วยสนับสนุนภารกิจการป้องกันอาชญากรรมและสร้างความสงบสุขในสังคมอีกทางหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ศาสนสถาน สถานศึกษา สถานพยาบาล ส่วนราชการเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณกุศล/มูลนิธิ โดยกิจกรรมการทำงานบริการสังคมที่จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติทำ มีหลากหลายกิจกรรม เช่น การพัฒนาหรือทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ เด็กกำพร้าผู้สูงอายุ การบริจาคโลหิต เป็นต้น

จากการที่ผู้ศึกษาได้ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีเพื่อจัดส่งผู้ถูกคุมความประพฤติไปทำงานบริการสังคม พบว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติทำงานบริการสังคมมีความเข้าใจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม การจัดหางาน/กิจกรรมให้กับผู้ถูกคุมความประพฤติทำยังไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ถูกคุมความประพฤติแต่ละคน หากเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีไม่มีความรู้ความเข้าใจผู้ถูกคุมความประพฤติหรือวัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม อาจกลายเป็นการใช้แรงงานผู้ถูกคุมความประพฤติไปในทางที่ผิดหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัว และอาจส่งผลให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการทำงานบริการสังคมหรือพยายามฝ่าฝืนเงื่อนไขที่ศาลสั่งให้ทำงานบริการสังคม และอาจส่งผลเสียต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในวิธีการใช้ชุมชนบำบัดได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ เพื่อทราบความรู้ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ ทำให้ทราบทัศนคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ และทราบทัศนคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อปัญหาและอุปสรรคในการส่งผู้ถูกคุมความประพฤติไปทำงานบริการสังคมเพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆให้ลดน้อยลงหรือหมดไป อันเป็นวิธีทางหนึ่งที่จะมาช่วยส่งเสริมเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานบริการสังคมให้บรรลุวัตถุประสงค์และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความรู้ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมผู้ถูกคุมความประพฤติ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ความรู้ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคม หมายถึง หมายถึง ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อความหมายของการทำงานบริการสังคมวัตถุประสงค์การทำงานบริการสังคม รูปแบบการทำงานบริการสังคม กิจกรรมการทำงานบริการสังคม หลักเกณฑ์ในการทำงานบริการสังคม กระบวนการทำงานบริการสังคม ขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาคี และประโยชน์ของการทำงานบริการสังคม ซึ่งประกอบด้วยความรู้ด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การทำงานบริการสังคม หมายถึง การทำงานบริการสังคมเป็นการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและจิตใจของผู้ถูกคุมความประพฤติ

รูปแบบการทำงานบริการสังคม หมายถึง การจัดประเภทการทำงานบริการสังคมแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม

กิจกรรมการทำงานบริการสังคม หมายถึง ลักษณะงานที่จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ ทำ ได้แก่วิจิตกรรมดังต่อไปนี้ กิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่ กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมเกี่ยวกับการช่วยเหลือ กิจกรรมบริการด้านการศึกษา และกิจกรรมบริการชุมชนทั่วไป

หลักเกณฑ์ในการทำงานบริการสังคม หมายถึง กฎระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติการการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ

ทัศนคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคม หมายถึง หมายถึง การแสดงความรู้สึกของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้กระทำผิด ตามเงื่อนไขการทำงานบริการสังคมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 และ มาตรา 30/1 ซึ่งประกอบด้วยทัศนคติด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 หมายถึง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการคุมประพฤติ สำหรับผู้กระทำผิดที่ศาลรอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษจำคุกไม่เกินสามปี

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 หมายถึง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาโทษปรับไม่เกิน 80,000 บาท แต่ไม่มีเงินเสียค่าปรับ ซึ่งได้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

ขั้นตอนการทำงานบริการสังคม หมายถึง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีในกระบวนการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ

การพิจารณากิจกรมการทำงานบริการสังคม หมายถึง การกำหนดรูปแบบและประเภทกิจกรรมการทำงานบริการสังคมให้กับผู้ถูกคุมความประพฤติ

การรายงานผลการการทำงานบริการสังคม หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ถูกคุมความประพฤติเมื่อสิ้นสุดการทำงานบริการสังคม

ประโยชน์การทำงานบริการสังคม หมายถึง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อสิ่งที่ได้รับจากการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ

ทัศนคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการทำงานบริการสังคม หมายถึง สิ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีเห็นว่าเป็นสิ่งขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่มิให้ดำเนินไปด้วยดีหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบุคลากร หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากผู้ดูแลทำงานบริการสังคมในหน่วยงานภาคี เช่น การไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม และการขาดบุคลากรในการดูแลการทำงานบริการสังคม

2. ด้านการติดต่อประสานงาน หมายถึง ปัญหาในการดำเนินงานระหว่างสำนักงานคุมประพฤติและหน่วยงานภาคี

3. ด้านทัศนคติ หมายถึง ปัญหาด้านความรู้สึกของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีที่มีต่อผู้ถูกคุมความประพฤติ

4. ด้านผู้ถูกคุมความประพฤติ หมายถึง ปัญหาเกิดจากผู้ถูกคุมความประพฤติ เช่น ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา

หน่วยงานภาคี หมายถึง เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ช่วยรองรับให้ผู้กระทำผิดได้ไปทำงานชดเชยตอบแทนสังคม

เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคี หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยตรงจากสำนักงานคุมประพฤติ (ระดับหัวหน้างาน) และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติที่ไปทำงานบริการสังคม

สำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานครและธนบุรี หมายถึง สำนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 สำนักงาน ได้แก่ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลอาญา สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลอาญารุงเทพใต้ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงพระนครใต้ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงพระนครเหนือ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงดุสิต สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงมีนบุรี สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงพระโขนง และสำนักงานคุมประพฤติในพื้นที่ของธนบุรี จำนวน 3 สำนักงาน ได้แก่ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลอาญาธนบุรี สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงธนบุรี สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดตลิ่งชัน

การทำงานบริการสังคม หมายถึง การที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนดให้ผู้กระทำผิดในคดีอาญาต้องทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือผู้เสียหายที่องค์กรการสาธารณกุศลซึ่งไม่แสวงหาผลกำไร โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนภายใต้ความยินยอมหรือคำร้องขอทำงานบริการสังคมของผู้กระทำผิด และต้องทำงานบริการสังคมให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ศาลสั่งคุมความประพฤติ เช่น การบริจาคโลหิตที่สภากาชาดไทย การทำความสะอาดพื้นที่บริเวณโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ เป็นต้น

การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ หมายถึง การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับของผู้ต้องโทษปรับจากการร้องขอของตนเองและศาลมีคำสั่งโดยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบดูแลของพนักงานคุมประพฤติ

ผู้ถูกคุมความประพฤติ หมายถึง จำเลยที่ศาลพิพากษาว่ามีความผิด แต่รอการกำหนดโทษจำคุกไว้ หรือกำหนดโทษแล้ว แต่รอการลงโทษจำคุกเอาไว้ แล้วปล่อยตัวไป พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติ และให้ทำงานบริการสังคมภายในระยะเวลาที่กำหนด

พนักงานคุมประพฤติ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมประพฤติ ตามประมวลกฎหมายอาญา

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการทำงานบริการสังคมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีในพื้นที่ของสำนักงานคุ้มครองประพฤติกกรุงเทพมหานครและธนบุรี จำนวน 113 แห่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงความรู้ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ
2. ทราบถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ
3. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งผู้ถูกคุมความประพฤติไปทำงานบริการสังคม
4. นำผลศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบริการสังคมโดยอาจใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงทำงานบริการสังคมได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น